

Zločin u Slunju i okolnim mjestima

Izvještaj s glavne rasprave - ponovljeno suđenje

04. svibnja 2010. godine – otvaranje glavne rasprave, dokazni postupak

Izvjestača: Milena Čalić-Jelić

Suđenje prate: Martina Klekar - Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb, Milena Čalić-Jelić – Documenta, Zagreb, Monika Čavlović – OSCE, Zagreb, obitelj optuženog, novinar

Nakon utvrđivanja prisutnih osoba i konstatacije da je Vrhovni sud RH svojim rješenjem od 24. ožujka 2010. ukinuo prvostupanjsku presudu te predmet vratio na ponovno suđenje, predsjednik vijeća Ante Ujević je otvorio glavnu javnu raspravu te je utvrdio istovjetnost optuženika.

Glavna rasprava je počela čitanjem optužnice Županijskog državnog odvjetništva u Karlovcu broj KT-36/95 od 30. srpnja 2009. godine.

Optuženik je iskazao da je sadržaj optužbe u cijelosti razumio te je poučen u smislu odredbe čl. 4. i čl. 5. st. 2. ZKP-a izjavio da se ne osjeća krivim te da će svoju obranu iznijeti na kraju dokaznog postupka.

Potom je branitelj optuženika, odvjetnik Luka Šušak, prigovorio optužnici¹ jer je ista nerazumljiva i nepotpuna: činjenični opis optužbe nije točno određen, nema preciznih navoda o tome koje su osobe protjerane, lišene slobode i ubijene, isto kao preciziranih uništenih objekata, zgrada uništenih upotrebom minobacača, a koje je vojno oružje za uništavanje žive sile, a ne objekata, a kojim je bila naoružana postrojba pod zapovjedništvom Miće Cekinovića.

Zastupnik optužbe se na navedenu primjedbu očitovao navodeći da je optužnica stupila na pravnu snagu te da se o njoj ne bi trebalo na ovakav način razgovarati.

Dokazni postupak

Predsjednik vijeća je shodno pravnim preporukama rješenja Vrhovnog suda objavio da se, kako se rasprava odvija pred istim vijećem (Ante Ujević, Alenka Laptalo, Juraj Dujam) kao u prethodnom postupku, svjedoci neće ponovno pozivati već će se njihovi iskazi samo pročitati.

¹ Činjeničnim opisom optužnice KT-36/95 Miću Cekinovića se tereti da je u studenom 1991. kao zapovjednik čete TO Primišlje, u sastavu paravojske tzv. SAO Krajine, neposredno prije i za vrijeme napada i okupacije grada Slunja dozvoljavao i naređivao da se mještani hrvatske nacionalnosti lišavaju slobode i fizički zlostavljaju, dana 16. studenog 1991. prilikom napada na grad Slunj sa svrhom protjerivanja pučanstva hrvatske nacionalnosti dozvoljavao da se građani ubijaju te da se pale i razaraju zgrade pa su pripadnici njegove postrojbe: a) 14. studenog 1991. u mjestu Gornje Primišlje uhitili i bez ikakvog povoda izudarali civila Tomu Kosa, a nakon toga pritvorili na poligonu nedaleko Slunja; b) 16. studenog 1991. u Ivšić naselju, predgrađu Slunja, lišili života civila Pavu Ivšića, te zapalili njegovu kuću; c) sve stanovništvo hrvatske nacionalnosti protjerali iz svojih domova

Konstatirano je čitanje iskaza svjedoka: Milana Preradovića, Branka Adžibabe, Tome Kosa, Boška Sučevića, Mile Stojakovića, Dane Kosanovića, Mile Jančića, Mile Kosijera, Nikole Sikirice, Juraja Jurašina, Nenada Tepavca, Đorđe Pjevca, Đuzre Miloševića, Dušana Grubora, Mane Čokeše, Jove Miloševića, dok su iskazi Juraja Jurašina i Nenada Tepavca javno pročitani po prijedlogu branitelja.

Izvršen je uvid u materijalne dokaze u spisu: zapovijed za borbenu upotrebu jedinica TO Primišlje, prijedlog za unapređenje rajonskog štaba TO Veljun, mape s precizno ucrtanim položajem postrojbi koje su sudjelovale u napadu na Slunj i okolice, popis promaknutih pripadnika vojnih postrojbi tzv. SAO Krajine od 8.12.1991., lista operativnog dežurstva, popis vojnih osoba TO Primišlje, popis osoba po ugovoru 13. pješačke brigade, popis pripadnika čete TO Primišlje od 22.8.1991., zapisnik sa savjetovanja vojske tzv. SAO Krajine od 03.08.1993., foto-dokumentacija spisa, brojno stanje postrojbe Veljun, presude Županijskog suda u Karlovcu: K-19/02 (RH v. Miljan Strunjaš²), K-17/07 (RH v. Nenad Tepavac³).

Daljnji dokazni prijedlozi:

Branitelj optuženog je predložio da se pribave podaci o tome da li je Pave Ivšić bio pripadnik hrvatskih postrojbi, da li je imao status branitelja te da li obitelj pokojnog ostvaruje prava iza njega kao branitelja ili civilne žrtve rata.

Vijeće je svojim rješenjem odbilo prijedlog sa obrazloženjem da je u postupku nesporno utvrđeno da je u kritičnom trenutku, kada je lišen života, pok. Pave Ivšić bio civil jer je bio u civilnoj odjeći i bez oružja.

Obrana okrivljenika

Optuženi je ostao kod već iznijete obrane u prvotnom postupku. Dodao je dodaje da Đuka Grubor nije bio u sastavu postrojbe čiji je on bio zapovjednik već je bio profesionalni policajac, da ne može garantirati da Tomo Kos nije imao neugodnosti jer je isti volio piti. Objasnio je da su njegove postrojbe nakon okupacije Slunja povučene do pravoslavnog groblja, izvan Slunja, te da je tamo ostao samo jedan vod, dok su drugi bili pušteni kućama. Rekao je da je većina hrvatskog stanovništva prije napada napustila Slunj, da su oni koji su ostali smješteni u sklonište, da im je osobno odnio hranu, da u

² Dana 1. srpnja 2003. Miljan Strunjaš presudom Županijskog suda u Karlovcu proglašen je krivim za ratni zločin protiv civilnog stanovništva, označen i kažnjiv po čl. 120 OKZRH, što je u rujnu 1991. pa do 15. prosinca 1991. kao zapovjednik „Ra ŠTO Veljun“ izradio plan napada općine Slunj te za vrijeme napada i zauzimanja zapovjedio postrojbama da ulaskom u sela Hrvatski Blagaj, Donja i Gornja Glina, Pavlovac, Donji i Gornji Nikšić, Cerovac, Cvitović, Marindolsko Brdo, Gornji i Donji Kremen pucaju po kućama i gospodarskim zgradama iz sveg oružja, iako u navedenim selima nije bilo vojske, niti je itko pružao otpor, što su pripadnici postrojbi i činili te tako natjerali stanovništvo u bijeg, po ulasku u sela imovina je oduzimana i paljena (spaljeno ili razrušeno 156 obiteljskih kuća, 5 gospodarstva, 3 crkve), 5 civila ubijeno projektilima, te je osuđen na kaznu zatvora od 12 godina.

³ Dana 11. srpnja 2007. Nenad Tepavac proglašen je krivim za ubojstvo, temeljem čl. 34. st. 1. KZRH, što je 16. studenog 1991. u predgrađu Slunja, Ivšić naselju, kao pripadnik 3. odjeljenja I. streljačkog voda TO Primišlje, bez ikakvog povoda, a u cilju da usmrti Pavu Ivšića koji je stajao ispred svoje kuće, ispalio u njega hitac iz puške od kojeg je ovaj odmah i preminuo. Za to kazneno djelo odmjerenom mu je kazna zatvora u trajanju od 8 godina. O izručenju/ekstradiciji i pravilu specijalnosti, čl. 14 Europske konvencije o izručenju vidi presudu Vrhovnog suda u predmetu, I KŽ 1265/07-7.

Ivšić naselju nije bilo stambenih zgrada, već samo obiteljske kuće koje su ostale čitave, da su njemu nadređeni bili Simo Krnić i Miljan Strunjaš, a sjedište im je bilo u Veljunu.

Izmjena činjeničnog stanja optužnice

Zamjenik ŽDO je nadopunio činjenični opis kaznenog djela optužnice proširujući vrijeme djela; dodajući uz „neposredno prije kao i za vrijeme napada“ **kao i nekoliko dana poslije**, specificirajući razaranja dodao **pojedine** (zgrade), te kod točke b) dodao **te nakon nekoliko dana zapalili njegovu kuću** (Pave Ivšića).

Branitelj je ponovio prigovor da je optužnica neprecizna pa je teško po istoj pripremiti obranu te je nadodao da u dato vrijeme još nije postojala organizirana vojska SAO Krajine, već je TO Primišlje organizirano po odluci JNA.

Govori stranaka

Zamjenik ŽDO iznio je istu završnu riječ kao i u prethodnom postupku.

Branitelj je rekao da iznosi istu završnu riječ kao i u prethodnom postupku te u argumentaciji u žalbi Vrhovnom sudu RH. Branitelj je dodao da se ne slaže sa pravnim stavovima rješenja VSRH, kao na primjer utvrđivanje odgovornosti okrivljenika izvan okvira optužnice – aktivnosti optuženika prije studenog 1991., ne prihvaća teoriju supočiniteljstva, smatra nedokazanim sve navode optužnice jer za naređivanje ubijanja civila – ubojstvo Pave Ivšića sam počinitelj Nenad Tepavac kaže da to nije uradio po nečijem naređenju, palež žrtvine kuće koja je spaljena nekoliko dana nakon pada Slunja, civila Tomu Kosa je izudarao Đuro Grubor kojem optuženik nije bio nadređeni pa mu stoga nije ni mogao narediti, te zbog svega traži da se optuženi oslobodi od optužbe.

Optuženik se pridružio završnoj riječi svoga branitelja te pojasnio da je njegovo priključenje vojnih pristojbi lažirano radi veće plaće i promaknuća, da je samo on ostao u Slunju radi obilježavanja minskih polja sa Jurom Jurašinom.

Objava presude

Okrivljeni Mićo Cekinović oglašen je **krivim** što je u studenom 1991. godine kao zapovjednik čete TO Primišlje u sastavu paravojske tzv. „SAO Krajine“, neposredno prije, kao i za vrijeme napada i okupacije grada Slunja te okolnih mjesta, kao i nekoliko dana poslije toga, postupajući suprotno pravilima međunarodnog prava i to protivno čl. 48., 49., 50., IV dijela Dopunskog protokola Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba dozvoljavao i naređivao da se mještani hrvatske narodnosti lišavaju slobode i fizički zlostavljaju i dana 16. studenog 1991. prilikom napada na grad Slunj sa svrhom protjerivanja pučanstva hrvatske narodnosti dozvolio da se građani ubijaju te da se pale i razaraju zgrade pa su tako pripadnici njegove postrojbe:

a) dana 14. 11. 1991. u mjestu Gornje Primišlje uhitili i bez ikakvog povoda izudarali civila Tomu Kosa, kojom prilikom su mu izbijeni svi zubi, a nakon toga bez ikakve pravne osnove istoga odveli i zatvorili na poligonu nedaleko Slunja,

b) dana 16. 11. 1991. u Ivšić naselju, predgrađu Slunja, lišili života civila Pavu Ivšića te nakon nekoliko dana zapalili njegovu kuću,

c) najveći dio stanovništva hrvatske narodnosti protjerali iz svojih domova,

dakle, kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba naredio da se izvrši napad na naselja kojima je posljedica smrt i teška tjelesna ozljeda ljudi, da se civilno stanovništvo protuzakonito zatvara i da se uništava u velikim razmjerima imovina, što nije opravdano vojnim potrebama, čime je počinio kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava – ratnim zločinom protiv civilnog stanovništva – označeno po. čl. 120 st. 1. OKZ RH,

te osuđen na kaznu zatvora u trajanju od **četiri godine**.

Optuženik je oslobođen plaćanja troškova kaznenog postupka i temeljem čl. 102. st. 1. točke 1. i 4. ZKP, a uz primjenu čl. 107. st. 2. ZKP produljen mu je pritvor.

Zapažanja:

1. Optuženik je u pritvoru od 16. travnja 2009., prvo u estradijskom, zatim pritvoru Okružnog zatvora Karlovac. Razlog pritvaranja je opasnost od bijega te posebno teške okolnosti djela. Svojim rješenjem na dan objave presude vijeće je riješilo da se istom produlji pritvor mada kroz obrazloženje presude predsjednik vijeća nije niti jednim argumentom pojasnio razloge određivanja, tj. produljenja pritvora.

2. Ponovljeno suđenje sa iznimno kratkim dokaznim postupkom konstatacije dokaza za ovo iznimno teško kazneno djelo te presuđenje u skladu sa pravnim stajalištem VSRH ostavlja sumnju u nezavisnost prvostupanjskog suda. Shodno odredbama zakona prvostupanjski sud dužan je izvesti sve postupovne radnje i raspraviti sva sporna pitanja na koja je upozorio drugostupanjski sud u svojoj odluci (čl. 393. st. 3 ZKP), ali nije pravno dužan prihvatiti pravna shvaćanja (čl. 118. st. 3. Ustav RH).

3. Optuženi Mićo Cekinović se tereti kao zapovjednik, naredbodavac po čl. 120. st. 1. OKZRH, dok se Nenad Tepavac kao izvršitelj djela (ubojstva Pave Ivšića) tereti za kazneno djelo ubojstva po čl. 34. st. 1. KZRH.